

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

**ООН – МІСЦЕ НЕ ТІЛЬКИ
ДЛЯ ДИСКУСІЙ,
А Й ДЛЯ УХВАЛЕННЯ
КОНКРЕТНИХ РІШЕНЬ!**

— Омбудсман України —

78-ма сесія Генасамблеї ООН

19 вересня Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Дмитро Лубінець разом з українською делегацією на чолі з Президентом України Володимиром Зеленським прибув у Нью-Йорк на 78-му сесію Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, де взяв участь у заході високого рівня «Битва за майбутнє: Українські діти на війні» Генасамблеї ООН.

Він розповів, що прикриваючись евакуацією, росіяни депортують чи насильницьки переміщують українських дітей ще з 2014 року.

У Росії створені табори для перевиховання депортованих дітей, з метою знищення їхньої ідентичності. У них вилучають українські документи, видають російські паспорти, забороняють вивчати українську мову, спілкуватися з близькими.

До місць розселення українських дітей не має доступу ані українська сторона, ані представники міжнародних організацій.

Для хлопчиків є обов'язком йти у парамілітарні організації, а потім – служити у російській армії і воювати проти України. А найбільшим героїзмом вважається смерть за «велику Росію»!

Виникає риторичне запитання: чи це не злочин геноциду?

Перед Україною і світом стоять непрості задачі:

1. Визнання дій Росії злочином геноциду.
2. Доступ до списків всіх депортованих і примусово переміщених дітей для України і міжнародних організацій.
3. Відкриття гуманітарних коридорів для евакуації цивільного населення.
4. За допомогою заходів OSINT виявлення переміщення та місцеперебування дітей, які були депортовані чи переміщені.
5. Верифікація та оновлення даних щодо депортованих чи переміщених дітей.

В Україні офіційно депортованими та/або примусово переміщеними вважаються українських дітей. Вдалося повернути 386 дітей.

“ Україна робить усе для того, щоб після російської агресії ніхто у світі не наважився напасти на жодну країну. Перетворення на зброю має бути стримане. Воєнні злочини мають бути покарані. Депортовані люди мають повернутися додому. А окупант має повернутися на власну територію».

Президент України **Володимир Зеленський**

“ Коли діти повертаються з полону чи приходять до тяти після поранення або втрати близьких, вони часто питають: «Чому це трапилось зі мною? Як таке може бути?» Ніхто не знає, що відповісти. Бо це питання довіри до світу, яку вони втратили. Тож надважливо повернути їм цю довіру після всього, що наші діти пережили й переживають, щоб вони знову повірили в нас, дорослих, і в цей світ».

Перша леді України **Олена Зеленська**

“ Діти стають не тільки свідками злочинів, але й їхніми жертвами. Однак я пишаюся кожною українською родиною, кожною українською дитиною, яка в умовах війни продовжує показувати стійкість. Ми з вами зобов'язані проявляти не меншу мужність у своїх рішеннях, ніж українські діти. Тоді у демократії буде майбутнє».

Омбудсман України **Дмитро Лубінець**

“ Ми всі знаємо і всі поділяємо переконання, що не може бути миру без справедливості для всіх постраждалих від цієї війни. Діти – найбільш вразливі з них, і відновлення справедливості для них є нашим першочерговими завданням».

Генеральний прокурор України **Андрій Костін**

“ Це залишиться зі мною назавжди, коли в цій тиші, у цій страшній тиші я побачив порожні дитячі ліжечка, одяг, складений стопкою, фотографії дітей, які насолоджуються Різдвом, малюнки, що прикрашали стіни».

Прокурор Міжнародного кримінального суду **Карім Хан** про відвідування дитячого будинку поблизу лінії фронту

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

DIFENSORE
CIVICO della
REGIONE LAZIO

МАРІУПОЛЬ

Невтрачена надія

Омбудсман України Дмитро Лубінець у Римі під час події з цією назвою на прикладі одного міста показав європейським партнерам усю трагедію українського народу! Захід Офіс Омбудсмана організував спільно з Омбудсманом Італії та Регіону Лаціо **Маріно Фарделлі**.

Український Омбудсман наголосив, що холод, голод, страх, зруйновані будинки й близькість смерті – все це стало реальністю жителів Маріуполя після початку блокади. Це життя розділене на «до» і «після»...

Присутнім розповіли про злочини росіян у місті: вбивства і каліцтва мирного населення, знищення об'єктів культури, перешкоджання евакуації та намагання доставити маріупольцям гуманітарні вантажі, депортацію та фільтрацію.

За даними місцевої влади, число загиблих мирних жителів у Маріуполі – близько **25 тисяч осіб**, серед них – і діти! Інфраструктура міста знищена **на 90%**. А російська армія депортує цивільне населення з тимчасово окупованих територій до Росії, у тому числі – дітей.

Жителька Маріуполя **Катерина Сухомлинова** у ЗМІ повідомляла, що після 5 березня вулиці міста були просто всіяні трупами. Ані поховати, ані бодай кудись відтягти убитих через щільні обстріли було неможливо. Тіла лежали просто неба місяцями.

Водночас: аби мати націю, Україна невпинно працює! Цьогоріч у травні вдалося об'єднати родину з Маріуполя – матір, батька та їхню дочку Анну-Марію.

Україна робить все можливе для воз'єднання родин і повернення депортованих дітей! Але країні потрібна допомога!

Тому звернувся до міжнародних партнерів із закликом:

- визнати дії Росії у Маріуполі геноцидом українського народу;
- визнати дії російської армії воєнними злочинами, а президента Путіна – воєнним злочинцем;
- продовжувати підтримувати Україну, зокрема на шляху вступу до НАТО та ЄС;
- долучатися до документування фактів злочинів Росії, а також – створення спеціального міжнародного трибуналу.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини щиро вдячний міжнародним партнерам – президенту регіональної ради Лаціо **Антонелло Аурігемма**, представниці Ради Європи **Ліліт Данегіан-Босслер**, президенту Міжнародного інституту омбудсманів, Омбудсману Австралії **Крісу Фільду**, послу України в Італії **Ярославу Мельнику** та всім присутнім, що долучилися до цього заходу!

Тільки працюючи разом, можна перемогти ворога, який є загрозою для всього цивілізованого світу! А Маріуполь неодмінно стане знову європейським процвітаючим містом!

Країна, яка викрадає чужих дітей, не має почуватися ВІЛЬНО

Шестеро українських дітей, яких вдалося повернути з Росії в Україну, зустрілися з європейськими чиновниками у Гаазі. Зустріч Stolen Voices відбулася в межах програми BringKidsBackUA.

Українська делегація разом з дітьми, яких держава повернула з території РФ, зустрілися з Міністеркою закордонних справ Нідерландів **Ганке Брюїнс Слот**. Мета зустрічі – привернення уваги до злочинів, скоєних Росією проти українських дітей, та допомога у створенні міжнародної коаліції для репатріації інших викрадених. Ці відважні українські діти, показали вражаючий приклад стійкості та визначеності, закликаючи міжнародну спільноту до дій та закінчення страждань тих, хто був несправедливо відірваний від свого дому.

Також відбулася низка зустрічей із Головою Комітету закордонних справ Палати Представників Генеральних Штатів (Парламенту) Королівства Нідерланди **Рюд-мером Хеермі** та з членами Парламенту та Комітету.

Разом із українським Омбудсманом Дмитром Лубінцем дітей супроводжували Радниця-уповноважена Президента з прав дитини та дитячої реабілітації **Дар'я Герасимчук**; Посол України в Нідерландах **Олександр Карасевич**; співзасновниця Orphans Feeding Foundation **Маріам Ламберт**.

Також у Гаазі, де Міжнародний кримінальний суд видав ордери на арешт Путіна та Уповноваженої при президентові РФ з прав дитини, під час пресконференції для міжнародних та українських журналістів Дмитро Лубінець розповів історії дітей, яких вдалося повернути додому.

Зустріч в Гаазі служить потужним нагадуванням, що права дітей повинні бути захищені попри всі виклики, які стоять перед Україною.

Конференція «Роль Омбудсмана у світі: між реальністю та можливостями»

Уповноважений ВР України з прав людини Дмитро Лубінець розповів колегам про непересічний досвід роботи у країні, що чинить супротив збройній агресії, якою нині, на жаль, є Україна. А саме про організацію роботи під час воєнного стану, відкриття 5-ти консультаційних центрів, пілотного регіонального центру у Полтаві, Центру захисту прав дитини.

Повідомив, як нині організовані освітні процеси, як надається медична допомога цивільним громадянам, якою є ситуація з енергетичною інфраструктурою та ін.

Зробив висновок, що інститут омбудсмана має бути не бюрократичним інститутом, а місцем, де люди відчують повагу та захист, де людей чують і допомагають у розв'язанні їхніх проблем. Адже часто Омбудсман є останньою надією на допомогу, і ми не маємо права цю надію змарнувати!

Важлива зустріч в Італії

Працюючи в Римі, Омбудсман України зустрівся з Головою Департаменту ювенальної юстиції Міністерства юстиції Італії **Антоніо Санджермано** та заступником начальника відділу Департаменту громадянських свобод та імміграції Міністерства внутрішніх справ **Префект Розанною Рабуано**.

Обговорили головні проблеми, пов'язані з темою опікування громадянам Італії; перешкоджання у спілкуванні з дітьми батьків, законних представників з України; розділення дітей та розміщення їх в різних родинах і локаціях.

Разом з італійською стороною домовилися про можливість залучення Представника Омбудсмана України до участі у засіданні для роз'яснення суду норм українського законодавства (закони України унеможливають усиновлення українських дітей під час війни за межами України).

Керівник Департаменту також запропонував створити спільну робочу групу при Міністерстві закордонних справ Італії, метою якої буде виявлення, попередження та поновлення прав українських дітей, які перебувають на території Італійської Республіки.

Окрім того зустрічі відбулися з Сенатором Італії, постійним представником при ООН **Джуліо Терці ді СантАгата**, у Міністерстві внутрішніх справ Італії – із заступником начальника відділу Департаменту громадянських свобод та імміграції **Розанною Рабуано** та близько 20 зустрічей з омбудсманом та високопосадовцями різних країн.

Рік після повернення з ворожого полону

У вересні минулого року відбулася подія, яка прикувала увагу всього світу. **215 українців повернулися на рідну землю з російського полону.**

Про рік після свого звільнення пригадала захисниця **Мар'яна Мамонова**, яка була вагітною і народила доньку за кілька днів після повернення додому.

«Рік тому в цей час, я пережила найщасливішу мить свого життя, коли я перетнула український кордон, і стала вільною людиною, яка повернулася додому після жахливого полону в Росії. Я не можу описати словами, як сильно я була рада бути знову в Україні, в країні, де я народилася і де народиться моя донька. Нас чекала вся країна! Я на дев'ятому місяці вагітності, 15 годин в літаку (це приблизно, точних цифр не знаю, оскільки ніхто не говорив час).

Я дякую Богу, що він почув мої молитви і дав мені можливість побачити свою родину і своїх близьких. Я дякую всім людям, які боролися за моє звільнення і не дали мене забути. Я дякую нашому президенту Володимирі Зеленському, Офісу Президента, який займався моєю справою і вимагав від російської сторони повернути мене на Батьківщину. Я дякую Дмитру Лубінцю та Олександрі Кононенку, які не переставали тиснути на російську сторону і показували світові що країна агресор утримує вагітну. Я дякую усім дівчатам, які виходили на мітинг в мою підтримку.

Але найбільше я дякую своєму чоловікові, який не залишив мене саму і підтримував мене, коли була змога поговорити. Я дякую йому за те, що він любить нас та чекав додому. Він не зламався і не втратив надії...

Я дякую усім небайдужим людям, завдяки яким я вдома, і моя дитина народилася в Україні».

Наразі додому повернулося 2 598 українців

Росія повинна відпустити всіх українських цивільних заручників

Представник Уповноваженого з прав людини в системі органів сектору безпеки й оборони **Олександр Кононенко** на полях міжнародної конференції «Роль омбудсману у світі: між реальністю і можливістю», яка відбувається в Римі, наголосив на важливості повернення цивільних заручників.

Серед затриманих Росією є релігійні діячі, журналісти, лідери думок та просто патріотично налаштовані громадяни України. Жодна з цих категорій не може вважатися комбатантами. Але їх продовжують затримувати, утримувати у нелюдських умовах, позбавляти спілкування з рідними та показово засуджувати до тривалих термінів ув'язнення.

Цивільних затримують за «протидію спеціальній воєнній операції» або «допомогу ЗСУ», що вщент руйнує поняття захищеності прав цивільних осіб та порушує основоположні норми захисту прав людини. При цьому відбувається підміна статусу осіб, що російська сторона розцінює як підставу для невиконання норм міжнародного гуманітарного права.

Цифри вражають. Близько 25 тисяч осіб вважаються зниклими безвісти за особливих обставин та незаконно позбавленими свободи внаслідок цієї агресії. З них приблизно **2000 – це цивільні громадяни України старші 70 років.** З 2 598 осіб, яких вдалося повернути з полону, **лише 144 – цивільні.**

Спілкування з родинами військово-полонених і зниклих безвісти

В Офісі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щотижня відбуваються зустрічі із сім'ями військових, які потрапили в російський полон. Рідні ставлять відверті питання, які їх турбують найбільше, уточнюють деталі переговорів з ворожою стороною щодо репатріації українських військових та цікавляться долею тих, кого нині росіяни утримують поблизу зони ведення бойових дій.

Представники державних органів України розповідають рідним захисників про функціонування електронного особистого кабінету родича полоненого, про те, чому безвісти зникла особа не означає, що вона загинула.

На зустрічах доводиться констатувати, що ворог продовжує цинічними методами воювати для знищення нашої нації та навіть не надає можливості евакуювати поранених воїнів. Попри все, родичі продовжують сподіватися і вірити, що син, чоловік, батько та брат живий і скоро повернеться з полону.

Захист прав дітей – захист майбутнього України

У вересні з тимчасово окупованих територій України та Росії вдалося повернути **14 дітей**. Всі вони нині в Україні зі своїми батьками чи офіційними представниками.

Повертаючи дітей, Офіс Омбудсмана працює у двох напрямках:

- **перший** – це безпосередньо повернення дитини в Україну, враховуючи всі ризики й розроблення конкретних кроків;
- **другий** – це психологічна, юридична, гуманітарна допомога дитині, яку повернули, та її родині.

Дякуємо всім, хто допомагає повертати наших дітей на Батьківщину.

Orphans Feeding Foundation за час повномасштабного вторгнення Росії на територію України веде активну волонтерську діяльність, поставляючи їжу для цивільних на лінії зіткнення, одяг, генератори, медикаменти для дітей-сиріт. А зараз наш Офіс працює з Маріам Ламберт над поверненням дітей та приверненням уваги світової спільноти до теми депортації українських дітей.

NGO Heroiam Slava, благодійна організація заснована у Естонії, яка спрямовує свою діяльність на допомогу Україні. А Jaanika Merilo ще з 2015 року займається допомогою українським біженцям, дітям та молоді через різні соціальні ініціативи.

Фонд «Посмішка ЮА» працює в різних областях України та реалізує комплексні програми з підтримки дорослих та дітей, захисту населення, надання гуманітарної допомоги людям, постраждалим внаслідок війни.

Олександр Кононенко

Представник Уповноваженого з прав людини в системі органів сектору безпеки й оборони

✉ kononenkoov@ombudsman.gov.ua

Українсько-німецький сніданок

Представник Уповноваженого з прав дитини **Ірина Сулова** в онлайн-форматі долучилася до українсько-німецького парламентського сніданку, який відбувся у **Бундестазі в Берліні**.

Вона розповіла учасникам заходу про неприпустимі для цивілізованого світу, але звичні для РФ, приклади найстрашніших воєнних злочинів, скоєних представниками країни-агресора проти українських дітей. Вона підкреслила, що вбивства, каліцтва, зґвалтування та інші форми сексуального насильства, відмова в доступі до гуманітарної допомоги, вербування маленьких громадян України до збройних сил супротивника та викрадення є спланованою й послідовною політикою РФ ще з 2014 року.

Також додала, що руйнівні наслідки військової агресії РФ проти України безперервно документуються та розслідуються національними правоохоронними органами, фіксуються державними інституціями.

Насамкінець Представник Омбудсман України висловила подяку німецькому народу та уряду за всіляку допомогу.

Історія хлопчика, який отримав значні опіки після російської масованої ракетної атаки

14 липня 2022 року Росія здійснила масовану ракетну атаку по центру Вінниці, в результаті чого загинули 25 людей, понад 50 – отримали поранення. Серед них і 7-річний **Рома Олексів**. Хлопчик отримав 45% опіків поверхні тіла.

Лікарі не давали жодних гарантій, що дитина виживе. Під час атаки загинула мама Роми. Аби дитина мала шанс на життя, медики повинні були стабілізувати його стан та підготувати для перевезення за кордон, адже в Україні немає жодного опікового центру, в якому була б можливість лікувати хлопчика.

Після кількох тижнів зусиль лікарів та боротьби дитини, його вдалося стабілізувати та транспортувати до Дрездена. Після низки операцій, хлопчик розплющив очі та зробив перші кроки після пережитої трагедії.

Нещодавно Рома із татом повернувся в Україну, де буде проходити реабілітацію.

Як сім'ї вдалося виїхати з тимчасово окупованої території: історія

Мама із двома доньками, яким 14 та 16 років, у нашому Центрі захисту прав дитини розповіла, як змогла виїхати з тимчасово окупованої території Херсонської області. Ще з перших днів окупації вона розуміла, що ніколи не зможе жити під контролем РФ і не співпрацюватиме з так званими «визволителями», як частина вже колишніх знайомих і сусідів.

Попри російський примус і залякування, дівчата спілкувалися тільки українською мовою, у школі не підіймалися на ноги під час виконання іншими дітьми гімну Росії і показували зневагу до всього ворожого, що представники окупантів так старанно загортають в кольорові обгортки «допомоги новим територіям Росії».

Позаду дві спроби виїзду, обстріли, фільтрація. Після повернення на територію України, вони звернулися до Центру захисту прав дитини за допомогою, де їм наразі допомагають в оформленні втрачених документів, отриманні статусу внутрішньо переміщених осіб.

З метою захисту прав дітей в умовах воєнного стану та фіксації фактів порушення прав дівчат на тимчасово окупованій території Херсонщини, у Центрі захисту прав дитини організували опитування їх правоохоронними органами із залученням психолога.

Ірина Суслова

Представник Уповноваженого з прав дитини

✉ suslova@ombudsman.gov.ua

Возз'єднаній родині допомогли віднайти житло

Двох братів, **Кирила** та **Сергія**, яким наш Офіс допоміг повернутися з ТОТ, забезпечили тимчасовим житлом і соціальними виплатами.

Після повернення дітей, ми працюємо над тим, щоб вони мали необхідні речі й перебували в безпеці. Так, тепер спільно з мамою малеча проживатиме в комфортному модульному містечку на Київщині.

Окрім того, за нашого сприяння родині забезпечили оперативне оформлення довідок про взяття на облік ВПО та призначення допомоги на проживання. Наразі працюємо над тим, щоб влаштувати дітей у дитячий садок і школу.

Докладаємо максимум зусиль, аби допомогти тим, хто постраждав від війни! Особливо, якщо йдеться про найцінніше, – дітей!

Врегулювання функціонування місць компактного поселення для ВПО

За ініціативи Офісу Омбудсмана Уряд ухвалив постанову, що регулює питання щодо утворення та функціонування місць компактного поселення для внутрішньо переміщених осіб та визначив мінімальні стандарти проживання в них.

Питання місць компактного поселення **не було врегульоване понад 9 років**. Протягом цих років Офіс Омбудсмана фіксував порушення в МКП: неналежні умови у санвузлах, антисанітарія на кухнях, пліснява, навіть у тих кімнатах, де сплять діти.

На початку травня Офіс Омбудсмана провів конференцію «Право на гідні умови в місця компактного поселення», де порушувались питання негідних умов проживання для ВПО. А для забезпечення права людей на гідні умови проживання, які постраждали від війни, Офіс Омбудсмана ініціював розробку порядку, який передбачає мінімальні стандарти для проживання у місцях тимчасового проживання.

1 вересня 2023 року Уряд України ухвалив відповідну постанову.

Окрім цього, постанова врегульовує питання розподілу відповідальності між різними органами, зокрема обласними військовими адміністраціями, органами місцевого самоврядування та іншими відповідними структурами. **Це – гарантія для міжнародних партнерів і донорів, які хочуть надати фінансову або гуманітарну допомогу людям.**

Масштабні моніторингові візити умов проживання ВПО в Закарпатській області

Працівники Департаменту моніторингу додержання прав громадян, які постраждали внаслідок збройної агресії проти України здійснили моніторингові візити до місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб на Закарпатті.

Так, вдалося відвідати **34 місця тимчасового проживання ВПО.**

Варто зауважити, що більшість місць тимчасового проживання розташовані в старих будівлях та потребують ремонтних робіт, облаштування душових кімнат та часткової заміни сантехніки, забезпечення мешканців меблями.

Ольга Алтуніна

Представник Уповноваженого з питань захисту прав громадян, постраждалих внаслідок збройної агресії проти України

✉ altuninaom@ombudsman.gov.ua

Робота на міжнародній арені

У Кракові (Польща) Омбудсман України Дмитро Лубінець виступив на Форумі «Підтримка впровадження європейських стандартів щодо антидискримінації та прав національних меншин».

Розповів, що Росія чинить геноцидну війну, знищуючи не лише етнічних українців, а й представників інших національностей, які проживають на території України. Наголосив, що питання дотримання прав національних спільнот завжди перебуває у фокусі його уваги як Омбудсмана України.

Україна набула статусу кандидата на вступ до ЄС та продовжила активно впроваджувати проєвропейські реформи в умовах збройної агресії Росії. Наразі Україна посилює законодавче регулювання та державну політику з питань захисту національних меншин.

Нещодавно парламент підтримав ЗУ «Про внесення змін до ЗУ «Про національні меншини (спільноти) України» щодо деяких питань реалізації прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України». Положення ухваленого законодавчого акту враховують більшу частину зауважень Венеційської комісії. У розробці ЗУ «Про національні меншини (спільноти)» в складі робочої групи брав участь Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Україна – це багатонаціональна родина, яка обрала шлях до інтеграції в європейську спільноту!

Візит делегації EQUINET в Київ

Делегація мережі органів з питань рівності, які борються з дискримінацією на національному рівні у 36-ти країнах, EQUINET яка завітала в Київ із коротким, але важливим візитом.

Наша інституція планує, щоб Україна також стала повноправним членом цієї професійної організації. Тож членів делегації на чолі з Омбудсменом Республіки Хорватія **Теною Шимонович** познайомили з працівниками Офісу Омбудсмана України.

Також відбулися зустрічі із Першим заступником Голови Верховної Ради України **Олександром Корнієнком** та заступником керівника Офісу Президента **Ігорем Жовквою**. На них обговорювали Формулу миру Президента Володимира Зеленського, питання зміни законодавства, котрі будуть направлені на додатковий захист та протидію дискримінації, питання прав національних меншин, боротьбу з мовою ворожнечі та ін.

Під час візиту до приміщення профільного Департаменту моніторингу дотримання рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів детальніше обговорили виклики, методи боротьби та результати роботи в сфері забезпечення рівності прав в Україні.

Сподіваємося, що вдалося довести, що Україна гідна бути членом мережі EQUINET. Адже попри збройну російську агресію та інші негаразди права людини для українців – понад усе!

Важливі зустрічі для захисту прав людини під час війни

Також у вересні Дмитро Лубінець зустрівся із делегацією депутатів і співробітників німецького парламенту, членом делегації Німеччини в ОБСЄ та спеціальним представником у справах Східної Європи **Даніелю Де Рідер** та громадською організацією «Центр трансатлантичного діалогу».

Обговорили низку важливих тем: ситуацію із цивільними заручниками, порушення Росією прав військовополонених, повернення Україною депортованих дітей. Окрім цього, розповів про діяльність нашого Офісу. Зауважив і про те, що сьогодні близько 8 млн осіб вимушені шукати прихистку за кордоном, а Німеччина є однією з найбільших країн за кількістю прийнятих біженців з України.

Провів зустріч зі Спеціальним представником Головування ОБСЄ – Координатором проєктів ОБСЄ в Україні – Послом **Марселем Пешко**.

Закликав до допомоги у створенні механізму моніторингу на тимчасово окупованих територіях, аби розуміти що відбувається там з цивільним населенням. Наголосив, що нам необхідно працювати аби знайти ефективний процес верифікації і пошуку наших людей та дітей, які депортовані або утримуються у полоні країни-агресора.

З нагоди **міжнародного Дня прав людини**, що відзначається 10 грудня за пропозицією Генеральної Асамблеї ООН, в Україні відбудеться важливий захід – конференція. На якій представники державних органів України та міжнародні гості обговорюватимуть спільне бачення у питаннях захисту прав людини.

Для України це важливий захід, адже це можливість показати всьому світу, як відбувається захист і поновлення прав українських громадян в умовах війни. А для міжнародних партнерів – можливість посприяти та допомогти у правозахисній сфері.

Ольга Стрепochenко

Директор Департаменту міжнародного співробітництва та європейської інтеграції

✉ strepochenko@ombudsman.gov.ua

Поновили право колишньої цивільної заручниці

До нас звернулася парамедикиня стосовно порушення банком її права на відстрочення платежів по кредиту за період її перебування в полоні. Ще у 2021 році заявниця відкрила рахунок у банку та отримала кредитний ліміт у розмірі 14 000 гривень. Вона не прострочувала внесення обов'язкових платежів. З початком бойових дій заявниця перебувала в зоні бойових дій та виконувала обов'язки парамедикині. Перебуваючи в оточенні ворожих військ, а згодом у полоні – не мала змоги здійснювати платежі по кредиту.

Після звільнення з полону жінка внесла оплату, однак банк продовжував списувати кошти за погашення відсотків кредитного ліміту.

Варто зазначити, що заявниця встановила статус особи, стосовно якої встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України.

Тож уповноважений Верховної Ради України з прав людини надіслав запит до Національного банку України, який надав рекомендації банку заявниці розглянути питання щодо зміни умов обслуговування заборгованості у її справі.

Таким чином, банк ухвалив рішення про прощення заявниці залишку боргу.

За результатами вжитих заходів реагування право заявниці як споживача банківських послуг **вдалося поновити.**

Права людини в глобальних кризах. Мігранти та перетин кордонів. Війни, клімат, пандемії та нерівності

Представник з соціальних та економічних прав **Олена Колобродова** взяла в Римі участь у панельній дискусії, що відбулась на полях міжнародної конференції «Роль Омбудсманів у світі: між реальністю та можливістю».

Як зазначила Олена Колобродова, впродовж майже 10-ти років Україна живе в умовах викликів і загроз, які поглибилися після 24 лютого 2022 року. Вони поставили перед кожним громадянином України, всіма органами державної влади та нашої інституції. Проте робота Офісу Омбудсманів за жодним із напрямів не була припинена, зокрема, й щодо моніторингу дотримання соціальних та економічних прав.

Олена Колобродова звернула увагу учасників дискусії, що внаслідок знищення Росією інфраструктури України порушуються трудові права громадян, права на доступ до меддопомоги у постраждалих регіонах, на освіту, на житло. РФ не полишає спроби стерти українську національну ідентичність.

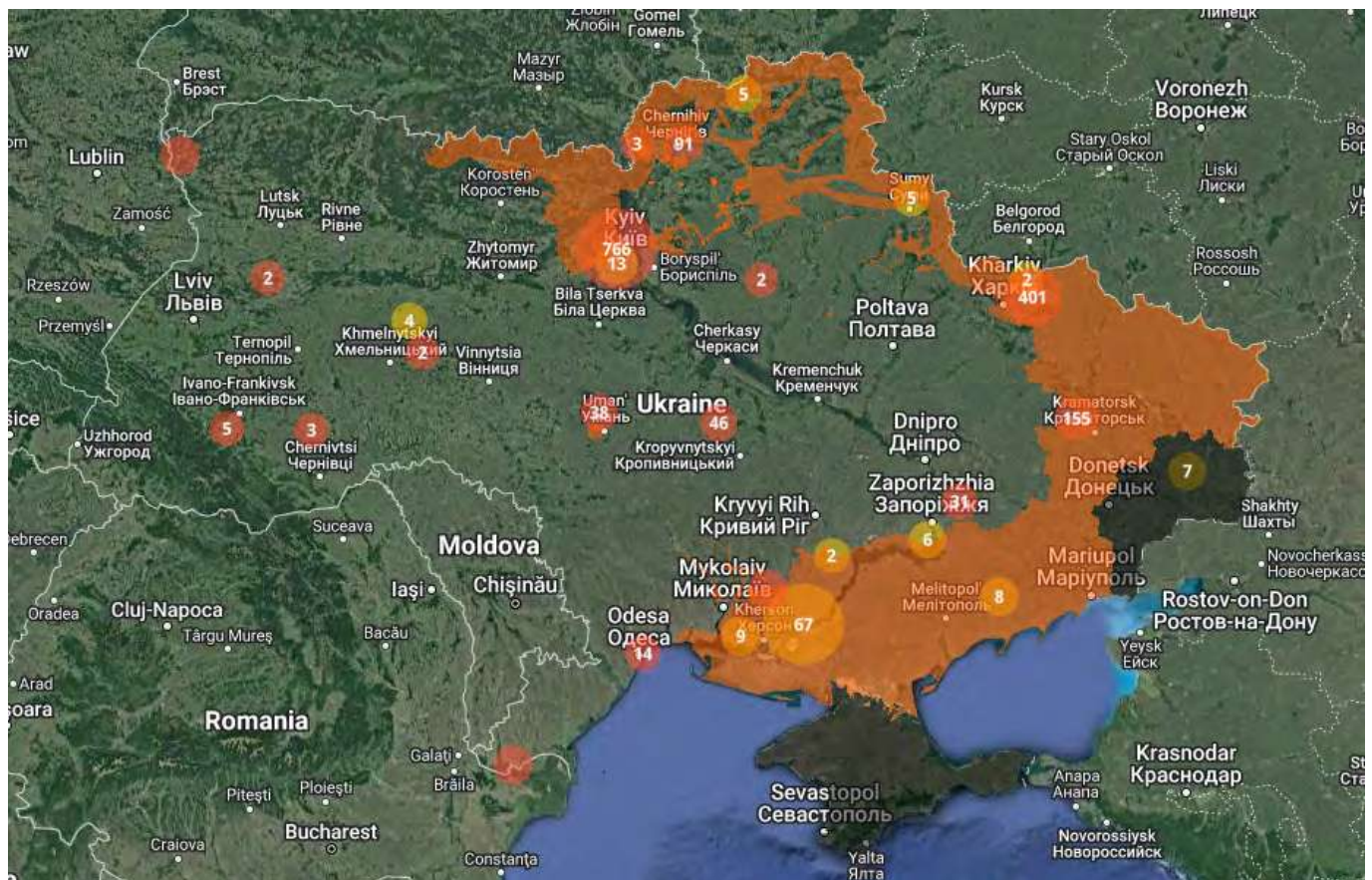

Катастрофічними є наслідки російської агресії й для довкілля України. Загальні збитки навколишньому середовищу, станом на початок вересня, становлять 57 млрд доларів.

Підри́в російськими військами дамби Каховської ГЕС, окупація ЗАЕС, яка створила радіаційну загрозу, замінування близько 30% території України, що є небезпечним для життя людей. **Усі ці факти свідчать про екоцид проти українського народу.** Однак міжнародне законодавство не містить чіткої правової визначеності поняття екоциду, як окремого злочину.

Фото: Костянтин та Влада Ліберови

Олена Колобродова

Представник Уповноваженого з соціальних та економічних прав

✉ kolobrodova@ombudsman.gov.ua

Насильство є одним з інструментів залякування ворогом цивільного населення

Представник Уповноваженого з рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів **Михайло Спасов** виступив у Римі на міжнародній конференції «Роль омбудсманів у світі: між реальністю і можливістю». Під час сесії «Права людини в глобальних кризах. Мігранти та перетин кордонів. Війни, клімат, пандемії та нерівності» він наголосив, що насильство є одним з інструментів залякування ворогом цивільного населення.

Михайло Спасов повідомив, що з початку повномасштабної військової агресії Російської Федерації Офіс Генерального прокурора зафіксував **235 фактів сексуального насильства пов'язаного з конфліктом, з них: 150 – жінок та 85 – чоловіків, в тому числі 13 дітей були піддані сексуальному насильству**, зокрема таким його видам як: зґвалтування, каліцтво або насильство над статевими органами, примусове оголення, погрози та спроби зґвалтування, примус дивитися на сексуальну наругу над близькими особами тощо. Проте, реальні цифри є значно вищими, оскільки залишаються не верифікованими ті особи, які загинули чи зазнали поранень на тимчасово окупованих територіях.

Для допомоги постраждалим має бути створена ефективна система надання соціально-психологічних, юридичних та медичних послуг. В Україні за підтримки міжнародних громадських організацій діє мережа Центрів допомоги врятованим. Допомога у таких Центрах надається безпечно, конфіденційно, безоплатно та тільки за добровільної інформованої згоди тих, хто звертається до таких Центрів.

Представник Уповноваженого подякував міжнародним партнерам за підтримку України в такий складний час та закликав учасників міжнародної конференції об'єднатись і посилити міжнародний тиск на РФ, заради відновлення справедливості та притягнення винних до відповідальності.

Заходи щодо усунення будь-яких проявів дискримінації стосовно дітей з інвалідністю

У травні 2023 року у мережі Facebook було виявили повідомлення, в якому зафіксований випадок **порушення прав дитини з інвалідністю**, зокрема права на відпочинок і дозвілля у дитячому розважальному закладі в місті Ужгород. Дитині з інвалідністю, яка пересувається на кріслі колісному, у закладі не надали можливості брати участь у розважальних заходах, через відсутність доступності ігрового простору та некоректне ставлення персоналу.

З метою з'ясування обставин та отримання пояснень представник Уповноваженого з рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів Михайло Спасов звернувся до розважального закладу, Ужгородської міської ради та Закарпатської обласної військової адміністрації.

До розгляду цього випадку був залучений представник Уповноваженого у Закарпатській області Андрій Крючков. За спільного реагування представників Уповноваженого вжиті заходи:

Місцевими органами влади:

- до закладу здійснено візит заступника міського голови, директора департаменту соціальної політики Ужгородської міської ради та радника міського голови;
- відповідно до наданих рекомендацій внесені зміни до правил відвідування дитячого простору, проведена роз'яснювальна робота серед персоналу закладу;
- в Ужгородській міській раді заплановано створення робочої групи для перевірки доступності громадських закладів.

Дитячим розважальним центром Kids Club:

- керівництво закладу офіційно вибачилося за прикрий інцидент;
- придбали переносний пандус для забезпечення доступності ігрового простору;
- здійснили навчання персоналу з питань безбар'єрності та тактовного спілкування.

Таким чином, за реагування Уповноваженого вжиті заходи щодо усунення будь-яких проявів дискримінації стосовно дітей з інвалідністю та представників інших маломобільних груп населення, та забезпечено дотримання принципу доступності у сфері послуг, відпочинку та дозвілля.

Захист національних меншин (спільнот) в Україні: покращення правової бази, відповідно до стандартів Ради Європи

Уповноважений ВР України та Представник з рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів взяли участь у заході, присвяченому офіційному початку спільного проєкту ЄС і Ради Європи «Підтримка впровадження європейських стандартів щодо боротьби з дискримінацією та прав національних меншин в Україні», а також у форумі «Захист національних меншин (спільнот) в Україні: покращення правової бази, відповідно до стандартів Ради Європи».

На форумі презентували важливий документ – «Дослідження щодо становища національних спільнот та корінних народів на ТОТ України». Його провів наш Офіс спільно з Радою Європи. У ньому зібрані матеріали з медіа, соціальних мереж, показань свідків тих подій, що відбувалися і продовжують відбуватись на тимчасово окупованих територіях України.

Також відбулася низка зустрічей з Громадським захисником прав Словаччини **Робертом Доброводським**, представником групи підтримки України DG NEAR **Мартіном Мюлеком** та іншими партнерами України.

Михайло Спасов

Представник Уповноваженого з рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів

✉ spasov@ombudsman.gov.ua

Моніторинг дотримання прав людини у місцях несвободи

Від початку року до середини вересня 2023 року працівники Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму здійснили **345 відвідувань** місць несвободи в Україні.

У вересні відбувся візит до «Первомайської виправної колонії № 117». Ця установа є виправним закладом мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання. На час відвідування в установі перебувало 180 засуджених. З початку 2023 року в установі відбуваються косметичні ремонти приміщень, здійснюється облаштування меблями дільниці карантину, діагностика і розподіл із створенням індивідуального простору для засуджених, на центральній алеї установи оформлений інформаційний стенд з національно-патріотичною символікою.

Під час конфіденційних бесід більшість із засуджених відмовлялися від спілкування з представниками групи національного превентивного механізму або відповідали шаблонними фразами, які зводилися до того, що: «ви поїдете, а нам тут жити».

Таким чином у представників групи національного превентивного механізму склалося враження, що в установі мають місце випадки залякування засуджених та можливе застосування фізичної сили. З метою усунення вказаних порушень прав людини Уповноважений буде вживати всіх заходів, передбачених законодавством, а також попередження їх надалі.

До того ж, Омбудсман України Дмитро Лубінець зустрівся з делегацією Спеціальної доповідачки Ради ООН з прав людини з питань тортур та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання Еліс Джилл Едвардс.

Він презентував діяльність Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму.

Еліс Джилл Едвардс, своєю чергою, повідомила про візит до місця, де Україна утримує російських військовополонених, де переконалася у тому, що вони перебувають у хороших умовах та не піддаються катуванням.

Віталій Нікулін

Представник Уповноваженого з прав людини в місцях несвободи

✉ nikulini@ombudsman.gov.ua

Омбудсман провів велику зустріч із представниками Асоціації міст України та органами місцевого самоврядування щодо дотримання інформаційних прав громадян

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Дмитро Лубінець провів велику зустріч із представниками Асоціації міст України та органами місцевого самоврядування. До неї долучилися понад 600 учасників з усієї України.

Дмитро Лубінець коротко розповів про роботу Офісу Омбудсмана задля того, щоб представники органів місцевого самоврядування та громадських організацій розуміли, що входить до повноважень інституції.

Далі учасники зустрічі розподілили роботу на два напрями:

1. окреслили основні аспекти права на доступ до публічної інформації та проблеми забезпечення цього права;
2. надали відповіді на запитання, зокрема щодо доступу до публічної інформації, а також тих запитань, що стосуються військовополонених і зниклих безвісти за особливих обставин.

Дмитро Лубінець наголосив, що доступ до публічної інформації має бути забезпечений відповідно до законодавства України.

«Наразі до нас надійшло 19 422 повідомлення громадян про порушення їхніх інформаційних прав. Ми склали 45 протоколів про адміністративні правопорушення за недотримання вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», з них 60% правопорушниками були посадовці органів місцевого самоврядування», – повідомив Уповноважений ВР України з прав людини.

Учасникам зустрічі надали рекомендації, як уникнути порушень, а також відповіді на найпоширеніші запитання. Крім того, їх забезпечать інформаційними матеріалами, де зокрема будуть й алгоритм дій для рідних, чий родич вважається безвісти зниклим за особливих обставин.

Дмитро Лубінець подякував колегам із Асоціації міст України за ініціативу проведення цієї зустрічі.

«Це перший досвід проведення такого масштабного заходу в історії інституції. Проте ми й надалі готові регулярно зустрічатися!», – зазначив Омбудсман.

Ти маєш право:
корисні роз'яснення
та інфографіки

Юлія Деркаченко

Представник Уповноваженого з інформаційних прав

✉ derkachenko@ombudsman.gov.ua

Поновлене право особи на належний судовий захист та доступ до правосуддя

До Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини звернулася громадянка щодо порушення її права на належний судовий захист та доступ до правосуддя. Заявниця повідомила, що ухвалою Солом'янського районного суду міста Києва від 22.09.2021 за її позовом про стягнення заборгованості з виплати заробітної плати, невиключеної при звільненні, було відкрито спрощене позовне провадження, однак понад 2 роки судові рішення у справі не ухвалені.

За наслідками попереднього опрацювання звернення громадянки, Уповноважений надіслав листи-запити до Солом'янського районного суду міста Києва, а також з урахуванням отримання інформації, яка свідчила про наявність порушень прав, свобод та інтересів громадянки, Уповноважений було ухвалив рішення про відкриття провадження за отриманим зверненням.

Результатом здійснення провадження Уповноваженого, у межах якого було вжито всіх необхідних заходів, спрямованих на поновлення прав громадянки, які полягали не лише у поновленні права на належний доступ до правосуддя, а й права на гідну оплату праці, Голова Солом'янського районного суду міста Києва повідомив про те, що рішенням Солом'янського районного суду міста Києва від 31.08.2023 задоволено позов громадянки про стягнення заборгованості по заробітній платі та середнього заробітку за час затримки повного розрахунку при звільненні. Вирішено стягнути на користь громадянки 49 860 гривень середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні та 908 гривень судового збору.

Так за результатами здійснення провадження Уповноваженого та вжитих у його межах заходів, було поновлено право громадянки на належний судовий захист.

Право на справедливе судочинство має бути забезпечене для кожного громадянина України!

У справі про зґвалтування неповнолітньої, після скасування Закарпатським апеляційним судом вироку Воловецького районного суду Закарпатської області, суд першої інстанції розпочинає новий судовий розгляд. У підготовчому судовому засіданні, призначеному на 27.09.2023, суд розглядатиме подане прокурором клопотання про розгляд кримінального провадження у закритому судовому засіданні.

Оскільки відповідно до пункту 9 частини першої статті 17 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», Уповноважений має право бути присутнім на засіданнях судів усіх інстанцій, у тому числі на закритих судових засіданнях, за умови згоди суб'єкта права, в інтересах якого судовий розгляд оголошено закритим. Мною подане клопотання про присутність працівника Офісу Омбудсмана у судових засіданнях з метою здійснення моніторингу додержання процесуальних прав учасників судового провадження. У разі ухвалення рішення про розгляд справи у закритому режимі, суд має з'ясувати думку суб'єктів права, в інтересах яких судовий розгляд оголошено закритим, щодо поданого мною клопотання. **Моніторинг додержання процесуальних прав у цій справі триває.**

Право на справедливе судочинство має бути забезпечене для кожного громадянина України! Очікую на справедливе та законне судові рішення!

РФ продовжує жорстокі обстріли мирних міст України

У вересні (як і у попередні місяці) Росія обстрілювала Україну різними ракетами та бомбами. Це призводить до втрат життів, поранень і значних матеріальних збитків.

Так, **6 вересня** російські військові завдали удару по місту Костянтинівка Донецької області. Внаслідок влучання на територію ринку **загинули 16 людей**, ще **33 – отримали поранення**.

8 вересня російські атаки ракетами спричинили руйнування житлового будинку в Сумах і пошкодження цивільної інфраструктури в Запоріжжі. Також під ворожі обстріли потрапив Кривий Ріг. Внаслідок російської атаки **1 людина загинула і 59 отримали поранення**.

10 вересня група іноземних волонтерів організації Road2Relief потрапила під обстріл у Донецькій області. Загинули волонтери з Канади та Іспанії, інші волонтери отримали поранення. Іноземці їхали щоб оцінити потреби цивільних жителів села Іванівське.

19 вересня під ворожі обстріли потрапило місто Львів. Внаслідок нічної атаки на місто знищено близько 300 тонн гуманітарних вантажів. В Херсоні через обстріл російської артилерії загинув сержант поліції, і ще двоє цивільних осіб отримали тяжкі поранення.

21 вересня, за даними української влади, щонайменше **6 людей загинули та десятки отримали поранення** в результаті масованих ракетних ударів по Київщині, Черкащині, Харківщині, Хмельниччині, Івано-Франківщині та Рівненщині. Окрім того, удари ворога були спрямовані на об'єкти енергетичної інфраструктури. Подібна тактика застосовувалася РФ минулого року також.

25 вересня на Одеську область росіяни спрямували 19 ударних дронів, 12 крилатих та 2 надзвукові ракети. Пошкоджені порт Одеси, готель, зерносховища, інші будинки та склади.

Ця інформація відображає лише малу частину подій, які відбуваються в Україні через російську збройну агресію.

Права людини в Україні

від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну

2 598

осіб, звільнених з російського полону

з них →

144

цивільних

≈

25 000

осіб зникли безвісти за особливих обставин та незаконно позбавлених особистої свободи внаслідок збройної агресії РФ проти України

*За інформацією дотичних до цієї проблематики державних органів

9 614

убитих мирних жителів

17 535

поранених мирних жителів

504

загиблі дитини

1 125

поранених дітей

1 241

зниклих дітей

19 596

дітей примусово переміщених або депортованих до Росії

1.4
млн

осіб без доступу до води через руйнування інфраструктури

4.6
млн

осіб мають обмежений доступ до води

4.9
млн

осіб стали ВПО

8.2
млн

осіб отримали прихисток за кордоном

≈ **700**
тисяч

людей в Україні залишились без питної води через руйнування Каховської ГЕС

3 782

зруйнованих навчальних закладів

1 031

зруйнованих дитсадків

1 622

зруйнованих закладів охорони здоров'я

348

зруйнованих релігійних споруд

1 804

зруйновані об'єкти культури

≈ **167 200**

зруйнованих або пошкоджених будинків

126

зруйнованих вокзалів та станцій

346

зруйнованих мостів та мостових переходів

576

зруйнованих котельень

426

зруйнованих заводів і підприємств

* Дані станом на 25.09.23

Чат-бот "Омбудсман України"

Це – можливість швидко й зручно отримати відповіді на актуальні запитання. У ньому зібрані важливу інформацію у 17 категоріях.

Зокрема тут можуть отримати відповіді щодо своїх прав військові, внутрішньо переміщені особи, родини з дітьми. Є й категорія для людей, які перебувають на тимчасово окупованій території або ж примусово депортовані.

Запускайте чат-бот:
@ukraine_ombudsman_bot

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

Російська Федерація та всі військові злочинці, яких вона направила в Україну, понесуть найсерйознішу відповідальність за зло, яке вони вчинили.

Україна ретельно документує кожен злочин і кожную жорстокість.
Усі винні, безсумнівно, будуть покарані.

Ми ніколи не забудемо і не пробачимо. Як і світ.

#StandWithUkraine

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Уповноважений Верховної Ради України
з прав людини

✉ lubinets@ombudsman.gov.ua

Гаряча лінія Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини: **0 800 50 17 20**
електронна пошта: hotline@ombudsman.gov.ua

